

מדינת ישראל

משרד המשפטים

לשכת היועץ המשפטי לממשלה

ירושלים, ה' תמוז תשע"ח

18 יוני 2018

מס' מסמך: 004-99-2018-012246

הנדון: סיכום דיון בנושא אירוע "משיח בכיכר"

ביום 3.6.18 פנתה עמותת "שדולת הנשים בישראל" לראש עיריית תל אביב-יפו, וכן למשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי) בעניין אירוע "משיח בכיכר", הצפוי להתקיים ביום 25.6.18 בכיכר רבין שבתל-אביב. על פי המצוין בפרסום האירוע, יוקצו בו "מקומות מיוחדים לנשים", ניסוח המלמד כי האירוע עתיד להתקיים תוך הפרדה מגדרית במרחב הציבורי.

מבדיקת ייעוץ וחקיקה (משפט ציבורי-מינהלי) עם עיריית ת"א עולה כי מדובר באירוע אותו יזמה "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה" מיסוד הזרם החרדי חב"ד, לקיום "עצרת גאולה ומשיח בכיכר רבין", לרגל "חג הגאולה ג' תמוז – י"ב י"ג תמוז", ל"זירוז הגאולה האמיתית והשלימה ובפרט במלאות 'חיים' (68) שנה לנשיאותו של הרבי שליט"א מלך המשיח". מדובר אפוא באירוע בעל הקשר דתי המיועד לקהל חרדי. כן התברר, כי אכן עתידה להתקיים בו הפרדה בין נשים לגברים באמצעות יריעות ושלטים.

נוסף על כך, ראוי לציין כי במסגרת תגובה לפנייה תקשורתית, הבהירו הן נציגי העירייה והן מארגני האירוע כי ההפרדה האמורה תהא עבור המעוניינים בכך, וכי לא תתקיים הפרדה מגדרית כפויה.

במסגרת ישיבה שהתקיימה בראשות המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי) ובהשתתפות היועץ המשפטי לעיריית ת"א-יפו, נבחנה חובתה של העירייה להתנות את אישור השימוש במרחב הציבורי אשר ניתן לאירוע, באי-קיומה של הפרדה מגדרית במסגרתה. בעקבות ישיבה זו, הובאו הדברים לעיונו של היועץ המשפטי לממשלה, אשר בחן אף הוא את הסוגיה הנזכרת לעיל.

לשם כך, נערך דיון בנושא, בראשות היועץ המשפטי לממשלה, ובהשתתפות פרקליט המדינה, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי), המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי) ומנהל מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה. בדיון נשמעו דעות שונות, ובסיומו סיכום היועץ המשפטי לממשלה כדלקמן:

1. נקודת המוצא היא חומרתה של תופעת הדרת הנשים מן המרחב הציבורי, והצורך לפעול לביעורה. במסגרת החתירה המתמדת לשוויון זכויות ולקידום מעמד האישה בישראל. זאת, כפי שהובהר פעמים רבות בעבר, בכלל זה בפסיקת ביהמ"ש העליון ובדו"ח הצוות

המשרדי למאבק בהדרת נשים במרחב הציבורי, וכפי שאף עוגן כמדיניות ממשלתית מוצהרת בהחלטת ממשלה מס' 1526 מיום 30.3.2014 בנושא "מניעת הדרת נשים במרחב הציבורי".

2. בהקשר זה, נתון לעירייה שיקול דעת רחב לקביעת תנאים בנוגע לאישור השימוש במרחב הציבורי שבשטחה, ואף יש בסמכותה לקבוע כי לא תתקיים כל הפרדה מגדרית באירוע המתקיים בהרשאתה. השאלה אם מוטלת על העיריה חובה משפטית למנוע כל הפרדה מגדרית באירוע שבנדון, אפילו אין מדובר בהפרדה כפויה, מחייבת שקילת המאפיינים השונים של האירוע, בשים לב לקהל היעד לו האירוע מיועד.

במסגרת זו יש לשקול בפרט את מיקומו של האירוע – בכיכר רבין הנמצאת במרכז תל אביב (שם עתידים להיחשף להפרדה המגדרית עוברי אורח רבים, אשר לא בהכרח חולקים את תפיסת העולם של מארגני האירוע ומשתתפיו המיועדים ועלולים לראות בהפרדה משום פגיעה), או בפאתי העיר (למשל, בפארק הירקון, שם הסיכוי כי יחשפו לדברים עוברי אורח שאינם מבאי האירוע הינו נמוך יותר). כן יש לשקול את היקף השטח אשר יוקצה לאירוע, בדגש על צמצום המרחב הציבורי שבו יימנע השימוש החופשי מכלל הציבור הנוהג לעבור בו בשגרה (ראו בהקשר זה: בג"ץ 6986/10 עזריה נ' משטרת ישראל).

3. יתר על כן, משניתן כבר אישור מטעם העירייה לאירוע הנדון, באותם תנאים בהם התקיים בעבר, הכוללים הפרדה מגדרית במלוא שטחה של כיכר רבין, מובן כי שינוי תנאיו של האישור ידרוש מתן זכות טיעון למארגני האירוע אשר הסתמכו על אישור זה, טרם שינוי תנאי ההיתר, בהתאם לעקרונות המשפט המנהלי. ככל שיוחלט לקיים שימוע כאמור, יהיה מקום שהעירייה תיקח בחשבון את השיקולים שנמנו לעיל, ובפרט, את השיקולים שנמנו בפסיקה בעניין הפסול בהדרת נשים, את אופי האירוע וזהות משתתפיו המיועדים, וכן את מיקום האירוע וצביונו.

4. ככל שבסופו של יום יוחלט – בהתחשב במכלול השיקולים המתוארים ותוך מתן המשקל המתאים לשיקולים אלו – לקיים את האירוע בהפרדה מגדרית, הרי שלא תהיה מניעה משפטית לעשות כן, בתנאים כאלה ואחרים שתקבע העירייה, ביניהם יהיה מקום לכלול, לכל הפחות, הקפדה על כך שההפרדה תהיה וולונטרית (כלומר, מי שלא תחפוץ בכך, תוכל להשתתף באירוע במתחם מעורב), שהמתחמים הנפרדים יקיימו שוויון חומרי (לרבות מבחינת הנגישות לבמה, והימנעות מהצבת האזור המיועד לנשים בחלקו האחורי של האזור המיועד לגברים), ושתיגרם מינימום הפרעה לשגרת החיים של עוברי האורח שאינם מקרב באי האירוע.

בברכה,

ד"ר גיל לימון, עו"ד
עוזר בכיר ליועץ המשפטי לממשלה